

30A03000 – Talousmatematiikan perusteet
Välikoe 2 (kotitentti), kevät 2021

Lauri Viitasaari

Kirjoita palautettavaan tiedostoon nimesi ja opiskelijanumerosi. Voit palauttaa tehtävät käsinkirjoitettuina skannattuina ratkaisuihin tai halutessasi kirjoittaa vastauksesi puhtaaksi tietokoneella.

Esitä ratkaisuisissa myös oleelliset välivaiheet. Pelkkä vastaus tai tietokone-ohjelman tuloste ei riitä. Kotitentissä on erityisen tärkeää osoittaa osaamisesi ja ymmärtämisesi pelkän vastauksen sijaan.

Palauta ratkaisusi mc-sivujen kautta 18.4.2021 klo 12.00 mennessä yhtenä pdf-tiedostona. Pidä huoli, että palautat ratkaisusi ajoissa välttääksesi esimerkiksi mahdolliset tekniset ongelmat. Myöhästyneitä ratkaisuja tai väärässä muodossa olevia palautuksia ei oteta vastaan.

Kokeessa on viisi tehtävää joista jokainen on 0-6 pisteen arvoinen.

1. Muodosta seuraavien funktioiden gradientit.

(a) $f(x, y) = xy^2 + x \ln y + 2x,$

(b) $h(a, b) = a^{3b} + ab,$

(c) $g(x_1, x_2) = x_1^{x_2+4} + \ln \sqrt{x_2 + 1}.$

Huomautus: muista esittää välivaiheet ja perustella käyttämäsi derivointisäännöt.

2. Paperiteollisuusyrityksen tuotannon arvoa (M€) kuvaa funktio

$$f : \mathbb{R}^+ \times \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}^+, f(x_1, x_2) = 2x_1^{0.3}x_2^{0.7},$$

missä x_1 on työpanos (M€) ja x_2 on pääoma (M€).

- (a) Oletetaan yrityksen investointitason olevan tällä hetkellä $x_1 = 20$ ja $x_2 = 30$. Miten jakaisit 10 M€:n lisäpanoksen työvoima- ja pääomapanoksen suhteen? Kuinka paljon tuotannon arvo tällöin kasvaa?
- (b) Laske $D_1 \ln f(x_1, x_2)$ ja $D_2 \ln f(x_1, x_2)$, kun $x_1 = 20$ ja $x_2 = 30$. Mitä nämä arvot kuvaavat?
- (c) Laske myös osittaisjoustot, kun $x_1 = 20$ ja $x_2 = 30$. Mitä nämä arvot kuvaavat?

3. Paperiteollisuusyrityksen tuotannon arvoa (M€) kuvaa funktio

$$f : \mathbb{R}^+ \times \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}^+, f(x_1, x_2) = 2x_1^{0.3}x_2^{0.7},$$

missä x_1 on työpanos (M€) ja x_2 on pääoma (M€). Oletetaan, että rahaa on käytössä 50 M€.

- (a) Miten raha pitää jakaa työpanokselle ja pääomalle, jotta tuotannon arvo maksimoituu. Muista tutkia ääriarvon laatu. (**Huomautus:** tarkoitus on käyttää Lagrangen menetelmää eikä ratkaista tehtävää esim. suoraan solverin avulla)

- (b) Mikä on tuotannon maksimiarvo?
- (c) Mikä on budjettirajoituksen varjohinta? Miten tulkitset varjohintaa?

4. Yritys valmistaa mustikkahilloa. Hillo sisältää lievästi haitallista ainetta, jonka määrä f (mg/kg) riippuu lisäaineen A määrästä x_1 (g/kg) sekä lisäaineen B määrästä x_2 (g/kg) funktion

$$f(x_1, x_2) = x_1^2 + 2x_2^2 - x_1x_2 - 2x_1 + 3$$

mukaisesti. Paljonko A :ta ja B :tä on käytettävä, jotta haitallisen aineen määrä hillossa minimoituu? Mikä on minimiarvo? Muista tutkia ääriarvon laatu.

5. Tarkastellaan funktiota

$$f(x, y) = xy + x^{-1} + \ln y.$$

Oletetaan lähtötilanteeksi $x = 2$ ja $y = 1$.

- (a) Arvioi gradientin avulla f :n muutos, kun x :ää kasvatetaan 0.1 ja y :tä pienennetään 0.1. Mikä on f :n todellinen muutos?
- (b) Määritä suunta (vektori), johon funktio kasvaa nopeiten. Määritä myös suunta, johon funktio vähenee nopeiten. (**Huomautus:** suuntavektorin pituudella ei ole väliä, ainoastaan suunnalla)
- (c) Mihin suuntaan funktion arvot eivät muutu? (**Huomautus:** suuntavektorin pituudella ei ole väliä, ainoastaan suunnalla)